

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane do konca 1891. leta 40 kr., potem pa 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Narodni Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“ ali pa odboru „**Slovenskega društva**“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

6. števil.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1891.

I. leto.

Nepošteno strahovanje.

Volilni boji postali so pri nas na Kranjskem, odkar se Slovenec s Slovencem ravsa, posebno hudi in strastni. Do tega prepričanja moral je priti tudi vsak priprost človek, ki se navadno ne meša v politične homatije. Poseben znak tega novega boja je ta, da se pečamo manj s stvarjo kakor z osebami. — Preje, dokler so gospodarili med nami še nemškutarji, smo pred vsako volitvijo takorekoč z žegnano lučjo iskali kandidatov ter z navdušenjem pozdravljali vsakega poštenega rojaka, ki se je podal v javno življenje. Posebno veseli smo pa bili, ako se je prikazala nova mlađa in čila moč, ker smo vedeli, da se mora mnogo učiti v javnem življenju, kdor hoče potem koristno delovati in da je za to treba mnogo časa. Zategadel mladosti nikomur nismo za greh šteli. — Sedaj pa je najedenkrat vse drugače postalo — vsaj pri nam nasprotni stranki, katera je kakor smo že večkrat dokazali, zakrivila ves domači prepir. Komaj se prikaže v javnem življenju človek, ki še ni „Abrahama videl“, izrekajoč, da je pripravljen svoje moči tudi v javnem

življenju zastaviti za naše narodne in gospodarske pravice, tedaj je že joj in strah. — Na mizo polože težaki katoliškega političnega društva takega predrzneža, pregledajo ga, kakor zdravniki pregledujejo umrlega mrliča in kakor hitro najdejo na njem najmanjšo če tudi že ozdravelo ranico (in brez take pač ni nobeno truplo!) tedaj ga že zavrzajo. Odrekajo mu zmožnost in dobro voljo, smešijo ga in če ni drugače, jemljejo mu tudi poštenost. Skratka pezdirljev iščejo v tujih očeh, hlodov pa v lastnih ne vidijo. To pa seveda le, ako dotičnež ne trobi slep v njih rog, to je ako spada med „brezverce“. Potem mu pa tudi nič ne pomaga, ako posluša vsak dan sv. mašo in lavretanske litanije in ako tudi trikrat na leto izpove svoje grehe — brezverec je in ostane zato, ker ne veruje v proroka Kalana. — Tako se tedaj dela in ljudstvo bega in sedaj je le še vprašanje, je-li to res le delo verske gorečnosti in skrbi za vero — ali pa kaj drugega? Na to vprašanje pa mi prej ko slej odgovorimo na vsa usta, da to ne more biti delo vere, da je to mar-

LISTEK.

Alenka.

(Povest iz južne Dalmacije.)

V naši vasi je navada, da se po zimi, kadar zapade sneg in so večeri dolgi, zbirajo fantje in dekleta, časih pa tudi starejši možaki pri sosedu Krčonu, in se ondu zabavajo, kakor vedo in znajo. Lansko zimo pomnožilo se je to večerno društvo; Kovačev Janez, katerega dolgo let ni bilo domov, povrnil se je bil zopet v rojstno vas. Bogastva, ki ga je iskal po sveta, sicer ni prinesel seboj, zato pa leseno nogo in polno vrečo mičnih povestij, katere nam je kaj rad pripovedoval.

Nekega večera zasukal se je pogovor na južne kraje in tudi na Dalmacijo, na Dalmatincev šege in običaje in njih junaštvo. Takoj se je oglasil Kovačev Janez. „Vam bom pa jaz povedal, kako je kaj tam doli“, rekel je Janez,

in dolgo pokašljevanje prepričalo nas je, da nam name-rava povedati kaj posebnega.

„Leta 1882., ko sem bil v Trstu brez dela,“ začel je Janez svojo pripoved, „ponudila se mi je priložnost, da se peljem v Dalmacijo, in ker sem že zdavna želel videti tudi to deželo, nisem dolgo premišljal in priložnost porabil. Vožnja je bila prav prijetna. Drugi dan že smo videli visoke gole planine dalmatinske, ki se dvigajo koj izza obalij, a četrti dan ustavila se je ladija v luki kotorski, prav na konci Dalmacije. Veselega srca zapustil sem ladijo, ter stopil na kopno. Z nekim mladim domačincem, s katerim sva se bila seznanila med vožnjo, in ki je poznal Kotora zadnji kotiček, šla sva prav na kraj mesta, in si najela stanovanje v neki stari, pod trdnjavo ležeči hiši, ali kakor tam pravijo „kuči“.

Gospodarja ni bilo doma, a moj znanec izvedel je kmalu, da je bil nekega večera vzlic svoji visoki starosti zapustil domače ognjišče in se pridružil Krivošijancem,

več le delo brezkončne — gospodarstvaželnosti. O nevarnosti za vero ni bilo govora, dokler so nas tlačili večinoma zares v veri nič posebno trdni Nemci, o taki nevarnosti tudi ni govora pri Slovencih izven Kranjske in kdo bi si upal trditi da naša sv. vera na Kranjskem ne stoji na ravno tako trdnih nogah, kakor pri koroških, pri primorskih in štajerskih Slovencih! Nadalje se brezverstvo — tako nas uči naš Izveličar — tudi ne iztirava s sovraštvom, temveč z ljubeznijo. Z vero tedaj naš boj nima prav nič opravlja. Tu gre marveč le zato, kdo naj gospodari pri nas, je-li prej ko slej skupna narodna stranka, v kateri je vedno odlično mesto zasedala tudi duhovščina, ali pa zgolj le mlada prenapeta duhovščina. Prvo hočemo mi, drugo pa takozvana konservativna stranka, pri kateri so posvetni člani zgolj le to, kar je v cerkvi mežnar. — In da bi dosegli imenovani naši nasprotniki ta svoj sebičen in kvaren namen, zato padajo kakor jastrebi nad vsacega izmed naših mlajših moči, kadar le glavo pomoli skozi vrata. To videli smo pri zadnjih državnozborskih volitvah na Gorenjskem kakor pri zadnji deželnozborski volitvi in to lahko opazujemo celó skoraj pri vsaki občinski volitvi.

Prav zato tratijo tudi v različnih zastopih dragi čas, ki bi imel posvečen biti posvetovanjem za poplavljanje našega gospodarskega položaja, s praznimi prepiri o brezverstvu. Vsaj so celo kmetijsko družbo žugali razdreti, ker je bil nje tajnik toli drzen, da je kandidoval brez njihovega privoljenja!

Preplašiti hočejo vsakega mladega moža iz našega tabora, da bi se zbal njih pocestnih napadov, da bi iz strahu za svoj kruh ne upal v javno življenje in za to jim je dobro vsako, če tudi vesolnemu narodu še tako kvarno sredstvo. Z jedno besedo pluvati nam hočejo toliko časa v skledo, dokler ne bodo sami sedeli pri mizi, t. j. dokler ne bodo sami zasedali vse važne prostore in zastope. — In kaj potem, ako se jim to posreči, ako se odtegne javnemu delovanju neodvisni trgovec, pravnik in zdravnik, ako bodo n. pr. v deželnem zboru zares sedeli sami goreči kaplani in njih gosposki mežnarji. Bo-li mari potem res napočila boljša bodočnost kmetu in obrtniku, kakor prorokujejo pri svojih političnih misijonih po deželi? Mi dvomimo! Tudi tu velja pregovor: „vsi vse vedo“, le v združenji je moč, le ako bodo v javnih zastopih častno in primerno zastopani poleg duhovskega tudi vsi posvetni stanovi, le tedaj bode mogoče uspešno delovati tudi za gospodarski blagor naše dežele, za povzdigo kmetijskega in obrtnega stanu. To uvažujte volilci po deželi, ne vdajte se praznemu in zlobnemu strahovanju o „brezverstvu“, volite pri vsaki priliki može različnih stanov, glejte le na to, da je dotičnež zmožen in pošten in bodite prepričani o tem, da je vsak Slovenec dober katoličan.

To pomislite in pa tudi to, da tudi najlepših besedi ni moč jesti in da je vsako jutro prva vaša molitev: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“

Politični nauk.

Slovenska deca — v slovensko šolo.

Naši najbolj zagrizeni nasprotniki, o katerih dobro vemo, da bi nas najraje potopili v žlici vode, samo da bi se jim dali, trdé povsod in pri vsaki priliki, da nam Slovincem ni obstanke, ako si ne osvojimo nemškega

jezika temeljito, da si tudi gmotnega svojega stanja ne moremo nikdar izboljšati, ako ne znamo nemški, in da se naši otroci sploh ne morejo popeti do višje stopinje v človeškem društvu, ako jih ni obsenčil sveti duh in

ki so se bili začeli puntati proti našim postavam, in so se branili služiti kot vojaki. — Žena njegova in dvajsetletna hči Alenka sta gospodarili v hiši, obe ženski sta bili skopih besedij, sicer prijazni in postrežljivi, a vender ne tako, kakor navadni ljudje. Kar poznalo se jima je, da imata nekaj na srci, da ju nekaj skrbi in žalosti noč in dan.

Alenka je bila kaj lepo dekle. Visoka in krepka, in oči so se ji svetile ko ogenj. Delala je vstrajno kakor kak mož, a mene in mojega znanca se je kar največ mogoče ogibala. Ker sem bil čez dan navadno na delu, se nisem dosti menil zanjo, a izvedel sem vender, da preži na vsako najmanjšo novico o ustaših, pri katerih je bil tudi nje oče, in kadar sem ji prinesel kako tako novico pogledala me je tako prijazno, da mi je kar srce utripalo.

Nekega mračnega dne, ko so se zbirali na nebu temni oblaki, a morski valovi vse bolj nemirneje in hitreje pljuskali ob pristan, ostal sem doma, ker sem vedel,

da danes zaslužka tako ali tako ne bode. Kmalu začel je tudi veter pihati, grozen veter, da so pokala drevesa in tresle se hiše. Ufil se je tudi dež — da sem mislil: Bog se usmili onega, ki zdaj ni pod varno streho.

Spati ni bilo mogoče. Šel sem torej v stanovanje svoje gospodinje, in sel kraj ognjišča, na katerem je gorel dobrodejen ogenj. Mati gospodinja kuhala je večerjo, Alenka pa je gledala skozi okno v temno noč. Vzlic temu, da je skoro neprenehoma grmelo, čulo se je nakrat, da nekdo lahko na vrata trka. Alenka je hitro zapustila svoje mesto, in šla gledat, kdo da je.

Minilo je nekaj časa, in dekle se še ni vrnilo. Baš sem hotel stopiti za njo, ko se vrata odpro, in v sobo stopi naslonjen na ramo Alenkino star, visok mož — hišni gospodar.

Moj Bog, kako je izgledal!

Obleka mu je bila vsa raztrgana in premočena, glavo ovito je imel z robcem, ki je bil že ves krvav. —

jim dal znanje blažene nemščine. Kakor rečeno, trdè to v prvi vrsti naši nasprotniki, ki imajo namen udušiti kolikor mogoče napredovanje in razvoj slovenskega jezika, kateri bi radi uničili slovenski živelj ter mlado in svežo slovensko kri pretočili v trohnela telesa matere Germanije sinov. Tem našim protivnikom ne smemo zameriti, ako se na vse mogoče načine trudijo povzdigniti veljavo nemškega jezika med nami; vse drugače je pa pri možeh, kateri sicer naglašajo slovensko in narodno svojo prepričanje, a se glede veljave nemškega jezika družijo z našimi Nemci in nemškutarji ter jih podpirajo s svojim ugledom in s svojim uplivom.

Upliv in ugled teh navideznih narodnjakov, katerim je pa slovenska narodna zavest le plašč, da zavijajo vanj nemčursko svoje telo, pomagal je tudi res našim nasprotnikom toliko, da se je slednji čas jela vse bolj pogostoma naglašati korist in potreba nemškega jezika.

Marsikoga je to trobentanje že res premotilo in upisal je svoje otroke v nemško šolo, ne da bi bil do dobrega preudaril ta svoj korak, ne da bi bil prej premislil, je-li to, kar se trdi, tudi vse res.

Odgovoriti na to, je kaj lahko: vse to, kar učijo naši narodni nasprotniki in z njimi združeni navidezni narodnjaki je prazno besedičenje, katero izvira hudobnemu namenu, oškoditi kolikor mogoče slovensko dečo, vzgojiti jo kolikor mogoče v nemškem duhu ter jo odtujiti tako narodu slovenskemu.

Teh trditev ni težko dokazati, toda ozrmo se najprej na ono, kar se poudarja gledé važnosti znanja nemškega jezika.

Za nas Slovence, ki smo razkosani in razcepljeni, katerim ni dano živeti in razvijati se vkupno pod jedno politično upravo, je nemški jezik res važen, a tako važen, kakor pravijo naši protivniki pa le ni.

Slovenec, kateri se posveti študijam, da dobi potem kako javno službo, da postane uradnik, profesor ali kaj takega, temu je res potrebno znanje nemškega jezika, toda tak si jo tudi osvoji na srednjih šolah in če se ondu

naučí grškega in latinskega jezika in mnogo drugih težkih predmetov, zmagal bode tudi nemščino.

Tudi drugim stanovom ni v škodo, ako znajo nemški, zakaj že star pregovor pravi, „kolikor jezikov znaš, za toliko glav veljaš“, ali tisti, ki obiskujejo samo ljudsko šolo, se nemškega jezika ne morejo naučiti toliko, da bi imeli kdaj kakšno korist od njega, posebno ker takšni učenci ne postanejo v navadnem življenji nič tako posebno imenitni, da bi morali znati tudi nemški jezik.

Ljudska šola ima namen, da poda učencem toliko znanja za bodoči stan, da bodo mogli stati na svojih nogah. Veronauk, branje, pisenje, računstvo in nekoliko prirodoznanja to je dovolj za ljudsko šolo, saj še tega časih ne zmorejo vsi. Otroka, ki pride brez vsega znanja v ljudsko šolo, je dosti težje učiti, kakor srednješolca. Ako hoče učitelj svojo dolžnost izpolniti točno, ima dovolj dela, da nauči otroke vsega tega, kar smo ravnokar naveli, da bi jih pa vrh tega še nemški učil, to je čisto nemogoče in tudi čisto nepotrebno.

Le poglejmo tiste može, ki so hodili v nemško ljudsko šolo, kakor smo jo časih imeli na Slovenskem. Učili in pitali so je tam zgolj z nemščino — in kaj znajo dandanes ti može? Nemškega jezika čisto nič, še pisati in brati ne znajo več, a kadar dobe kakšno uradno pismo, zatečejo se k svojim otrokom, ki hodijo ali so hodili v novo šolo in se tudi nekaj naučili zato, ker je bil pouk slovensk, torej v jeziku, katerega so razumeli.

Komur je kaj do tega, da bo otrok imel res kakšno korist od šolskega pouka, dal ga bode v slovensko šolo. Kdor se nauči vse to, kar uči ljudska šola, ta že nekaj zna, in znanje njegovo je tudi kaj vredno. Takšen otrok, če bode prestopil v srednje šole, se bo tamkaj dosti lažje učil kakor tisti, ki je zgubljal v ljudski šoli dragi čas z učenjem nemškega jezika, zato pa zanemarjal druge predmete, katere mu je tudi znati, ako stopi v višje učilišče. Kdor pa ne kani dalje študirati, ampak z ljudsko šolo konča pouk, ta bode, če je hodil v slovensko

Ne da bi izpregovoril besedo, objel in poljubil je ženo in hčer.

Alenka je bila vsa izpremenjena. Peljala je očeta k ognju, prinesla velik plašč, kateri je on ogrnil, in staremu možu hladila ranjeno glavo z mrzlimi obkladki. — Ko se je bil malo odpočil, povedal je na kratko, da ga je ranila avstrijska kroglija, da je ležal več dnij med pečini brez zavesti in pomoči, da so ga potem našli pastirji, in mu dajali hrane ter mu stregli. Ker je videl, da bi svojim tovarišem ne mogel več koristiti, ampak jim le napotje delal, odločil se je iti domov, da vsaj pri ženi in pri hčeri zatisne oči, ako mu je sojeno, da umrje.

Videl sem na prvi mah, da je mož izgubljen. Preslab in prestar je bil že, da bi mu bilo še pomoči. Čudil sem se, da je v takem stanju in v takem vremenu prišel do svojega doma.

Komaj je bil stari mož končal kratko svoje pri-povedovanje, čulo se je zopet, da trka nekdo na vrata.

— Vojaki, zašepeta stari mož in prime za handžar, ki ga je imel za pasom.

Kaj je bilo storiti. Srce me je bolelo, ko sem gledal onemoglega starca, prestrašeno ženo in ko smrt blede Alenko. Odvedli smo hitro moža pod streho, Alenka pa je vzela puško njegovo, in stopila skozi zadnje duri na dvorišče.

Dočim se je gospodinja trudila, da odstrani vsak sled, ki bi mogel izdati ranjenčevo navzočnost, povrnil sem se jaz k njemu, in ga našel umirajočega. Dihal je težko, na ustnah zbirale so se mu krvave pene, a v tresočih se roki držal je krčevito goli handžar. . . .

V tem hipu čuje se strel, za njim pa koj še nekateri drugi . . . potem je nastala grobna tišina.

Ko se je začel prvi strel, planil je bil starec kvišku, plaho se je oziral, potem se zopet zgrudil. — Zadnja beseda mu je bila: Alenka.

šolo vsaj dobro pisal in računil in vedel, da je svet res okrogel, če je pa hodil v nemško šolo, pa ne bode znal ničesar, ne nemškega jezika niti kaj drugega.

Kdor ljubi svojega otroka, dal ga bode v slovensko šolo, zakaj le tisti, ki želi pogin slovenskega naroda, priporoča slovenskim starišem, da pošiljajo slovenske otroke v nemške šole. Naši nasprotniki si mislijo: če bodo ho-

dili slovenski otroci v nemške šole, se ne bodo ničesar naučili, ostali bodo neumni, napredovati ne bodo mogli in na tista mesta, katera bi morali zasedati slovenski sinovi, posadili bodejo Nemce od zunaj kje privandrane in na ta način pogubili tudi narod slovenski.

Stariši slovenski — preudarite dobro te besede in pošiljajte otroke svoje v slovensko šolo.

Politični pregled.

Ta mesec vršile so se po vseh državah, posebno pa pri nas na Avstrijskem posebno **velike vojaške vaje**. Najprej bili so taki manevri pri Celji, kakor smo že poročali, potem pa na Niže Avstrijskem. Zadnjih udeležila sta se poleg našega cesarja tudi nemški cesar in saksonski kralj, kar je posebnega pomena. Oba izrazila sta se o naših vojakihi jako pohvalno. Od tam odpeljal se je cesar na vojaške vaje pri Bistrici na Sedmograškem. Ker so bili ob istem času veliki manevri tudi na Bavarskem, Francoskem in Ruskem, izgleda cela stvar tako, kakor velika skušnja za bližajočo lse vojsko. Francoskih manevrov udeležil se je deloma tudi srbski kralj Aleksander. — Hrvati zahtevajo, da se mora **Dalmacija**, kakor je to določeno v starih zakonih, priklopiti zopet hrvatski kraljevini. Madjari nimajo nič zoper to, pač pa se naša cis-litvanska vlada odločno brani, prepustiti Dalmacijo Hrvatom, akoravno imajo ti popolno zakonito pravico do te dežele. — **Na Ruskem** preti vsled nepričakovano slabe letine v mnogih krajih še vedno lakota. Vlada je izdala za stradajoče že nad 22 mil. rubljev, ali okoli 40 mil. gold. našega denarja, vendar pa tudi ta podpora še nezadostuje. Zato je vlada tudi zaukazala, da se mora z izterjavanjem davkov ravnati z največjo prizanesljivostjo

Vojaki odprli so siloma vrata, in kmalu stal je pred nami mlad častnik, ter uprašal za gospodarja.

Pokazal sem mu mrtvega junaka.

Vraga, rekel je presenečen, za mrliča žrtvoval sem življenje dobrega vojaka, — in odšel je jezno s spremstvom svojim.

Po odhodu vojakov preiskal sem hišo in dvorišče, toda Alenke nisem našel.

Še le drugo jutro razjasnilo se je vse.

Blizu hišnih vrat ležala je lepa Alenka — mrtva, ustreljena v srce.

Hotela je ubraniti vojakom uhod v hišo k umirajočemu očetu, in zato je z očetovo puško ustrelila prvega vojaka, ki je hotel siloma odpreti vrata. Jezni tovariši vojakovi ustrelili so potem njo.

Alenka in nje oče počivata v jednom grobu, nad katerim raste visoka, vedno zelena cipresa, a po vsej katorski okolici govoré še zdaj o junaški deklici, ki je za očeta žrtvovala mlado svoje življenje.

letos in bodoče leto do prihodnje žetve. — **Angleži** poskusili so zasesti turški otok Sigri, ki je posebno važen zategadel, ker zapira pot v Malo Azijo. Ker so pa vsled tega druge države vzdignile velik hrup, so se zviti Angleži brž zopet odmaknili od otoka. — **Rumunska kraljica**, ki je znana tudi kot pesnica, leži na smrt bolna v Benetkah. — **Ruski prestolonaslednik** se bo, kakor poročajo listi, v kratkem poročil z grško princezino Marijo. — **V francoski armadi** nameravajo upeljati bakrene ščite, ki naj bi varovali vojaka groznega učinka novih pušk. — Rusko-francosko prijateljstvo postalo je že tako tesno, da nameravajo uvesti v francoske šole ruščino, na Ruskem pa ustanavljajo posebne šole s francoskim učnim jezikom. — **Na Španskem** pokazalo se je v zadnjem času nekako sovraštvo zoper Francoze in sicer za to, ker morajo plačati španska vina na Francoskem tako visoko carino, da to ovira kupčijo. Menda pa je to le izgovor, kajti vse tako kaže, da Nemci ščuvajo špansko vlado zoper Francoze. — **Turki** so v hudem strahu, ker so slišali, da misli Rusija v kratkem s silo osvojiti si turško glavno mesto Carigrad. Ako bi se to res zgodilo, potem bi bila pač splošna vojska neizogibna, toliko je pa tudi gotovo, da Turki dolgo v Evropi ne bodo imeli več domovine. Sploh se pa gode na Turškem že zdaj zelo čudne stvari, katere jasno kažejo, da ondu ni vse tako, kakor bi moralo biti. Pred kratkim odstavil je bil sultan vse svoje dosedanje ministre in imenoval druge, kar se zmatra kot zmaga Rusov proti Angležem, Italijanom in Nemcem. — V daljni Aziji, na **Kinežkem** začeli so nahujskani kinezi silovito napadati in preganjati kristijane ter jih že mnogo pomorili, njih imetje pa deloma oropali in požgali. Kineška vlada tem upernikom ni več kos in zategadelj bodo poslale vse velike države evropske, ki imajo močna brodovja, po nekaj ladiji pred glavno mesto kineško, da varujejo, če treba s silo, imovino in življenje kristijanov. — **Nemški cesar** Viljem, katerega oholost in prevzetnost je obče znana, razžalil je zdaj Francoze znova prav po nepotrebnem. V Parizu so zavoljo tega dan na dan izgredi in bati se je resnih nasledkov.

Dopisi.

Od sv. Trojice pri Cerknici 5. kimovca. Z radostnim srcem smo pozdravili prvi štiri številke „Rodoljuba“ in zopet željno pričakujemo prihodnje, ker nam bo gotovo prinesla zopet mnogo zanimivosti, kakor je bila to do sedaj „Rodoljubova“ navada. Pa žalost nam polni srce, če pomislimo, da se marsikateremu „Rodoljubu“ pristrižejo „nežna krila“, predno prileti na odkazani mu dom, in da se ta „preklicani grešnik“ marsikje ali za vselej ali pa le za nekaj dni dene „pod ključ.“ Tudi meni poslani „Rodoljub“ od dne 1. avgusta moral je biti nekje v „luknji“, ker sem ga šele teden pozneje, t. j. v nedeljo prejel, akoprem je služabnik v ponedeljek in petek na pošti zanj vprašal in je imela tudi „Rodoljubova“ znamka poštni pečat od dne 3. avgusta, t. j. od ponedeljka. Kje pa je ta „novodobna luknja“, v katero se domoljubni „Rodoljubi“ zapirajo in za „svoje grehe“ pokore, mi je neugibljava zagonetka? Neka zakasnelost bila je tudi pri četrti številki, da o tem raji molčim, kakor da bi se imel komu zameriti; saj je pregovor, da „kdor molči, se desetim odgovori.“

Gospod urednik! Ker že govorim o „temnosivih nevihtah“, ki se dan za dnem zbirajo nad skromnim „Rodoljubom“, naj povem tudi nekaj o nadlogi, ki je zadela našega kmeta, o „toči“. V naši župniji sta prizadeti samo dve vasi: Dolenji Zales in pa Povseče. Žita je tako stolkla, da so jih morali kmetovalci pokositi in z njimi živino krmili.

Letina letos pri nas ne bo posebno dobra. Pšeničnega kruha ne bomo mnogo uživali, ker je šla skoro vsa pšenica vsled prehudega zimskega mraza „rakom žvižgat.“ Ljudje se po vsej pravici boje, da se v prodajalnicah pšenična moka v kratkem zdadno podraži.

Sadje dobro kaže, samo češpelj ne bo mnogo, ker so se večinoma v „rožice“ spremenile. Mnogi kmetovalci upajo, da bodo iz sadja nekoliko mošta natiskali za vsakdajno domačo potrebo. Bog daj, da bi se jim ta upresničil!

Živinska kužna bolezen na gobcu in parkljih, o kateri je „Rodoljub“ že poročal, ni še ostavila naše župnije, ampak se je zopet pokazala v nekaterih vaseh. Bog večni vadi, koliko časa ne bo še te nadloge konec.

Pol ure od župnijske cerkve med vasmí Rozanče in Jeršanovo so začeli pred nekoliko meseci neko svetlorumeno rudo kopati in pravijo, da je „zlata ruda“, katere stane jeden sam vagon 500 gld., ali pa še več. Najbrž je ta svetla ruda takozvani „železni kršec“, ki je že mnogo ljudi prevaril, da so ga smatrali za zlato; in težko, težko, da bi bilo „iz te moke kaj kruha“, kajti „ni vse zlato, kar se svetli.“

Iz Velesala 15. septembra. Znano je, kako zelo se je letošnje leto po nekaterih okrajih razširjala živinska kuga na gobcih in parkljih. Troške, ki jih je povzročila ta bolezen, je naš kmetič tembolj občutil, ker je letina tako slaba, da mu niti za hrano ne bode zadostovalo.

Kljub vsem naredbam, ki bi imele preprečiti razširjevanje te nadloge, se vendar marsikaj opusti, kar bi bilo velike važnosti, kakor sprevidimo iz sledečega:

Prve dni tega meseca prignal je skozi našo faro kupec hrvaških prašičev, katerih je prodal nekaj na Polici, ostale pa gnal proti Šenčurji in sosednim vasem. Ko je posestnica na Polici M. Š. jela ogledavati prašiče, opazila je na rilcih neke sumljive otekline. Opozorila je prodajalca na to, a isti jej je odvrnil, da so to praske, katere se naredijo, ker se prašiči grizejo. Vsled nadležnosti prodajalčeve je končno vendar nekaj prascev in z njimi grozno nadlogo kupila.

Ob času, ko potrebuje najbolj vprežne živine, kontumacirana je ista, da ne sme nikamor iz hleva. Bati se je pa še, da se bode kljub temu, da je bolna živina kontumacirana, vsa vas okužila, ker prodajalec gonil je cel dan prašiče po vasi in jih pustil valjati se po mlaki, katero rabijo vaščanje za napajanje živine. Lahko si mislite, kako ostro obsoja ljudstva neprevidnost, da je dovoljeno goniti okužene prašiče od vasi do vasi, dočim naš kmetič s svojim živinčetom ne sme niti na polje, da bi pospravil domov že itak pičle pridelke. Ako so za kmetovalce tako stroge določbe, toliko bolj strogo bi se morala nadzorovati žival, katero gonijo od vasi do vasi in ki na ta način lahko okuži cele okraje. Bi li ne bilo umestno, da bi dotični gonjači v gotovem roku morali preiskavati dati živino, ker sedaj se taki brezvestneži jako pazno ogibajo krajev, kjer bi naleteli na kakega živinozdravnika. Le na ta način bi se dalo preprečiti daljno raširjevanje te nadloge. Našemu ljudstvu pa toplo priporočamo, da naj se bavi z branjem primernih spisov kakor n. pr. knjige „Domači živinozdravnik“, katerega je izdala vrta družba sv. Mohora.

Od Save dne 12. septembra 1891. [Izviren dopis]. (Češko in slovensko šolstvo.) Obče priznано je, da šolstvo do sedaj še ni bilo na nobeni razstavi tako popolno in pregledno izloženo, kakor na letošnji deželni razstavi v Pragi. Prečast. g. dekan V. je pri ogledovanju šolske razstave prav primerno se izrazil: „Sedaj še le razumem, zakaj imajo Čehi pri oddaji služb povsod prednost pred drugimi prosilci, vsaj imajo oni tudi za vse stroke izvrstne šole.“

Češko šolstvo je res vzgledno. Ljudskih šol imajo toliko, da skoraj vsi otroci šolo obiskujejo. Pa tudi drugih šol jim ne manjka. Cela Cislitvanija ima 420 meščanskih šol, od teh je samo na Češkem 156 in čeških pa 90. Da imajo tudi srednjih šol primeroma več kakor mi, tu samo omenimo. Sedaj si pa oglejmo obrtno šolstvo. Strokovnih šol je na Češkem 46 in sicer 16 tkalskih, 6 za lesno obrt, 7 za pletenje košaric, 2 za steklene izdelke, 3 za lončene, 3 za kovinsko obrt, 2 za izdelovanje čipek, 3 za godbo, 1 za pasarje, graverje itd., 1 za podobarje in klesarje, 1 za umetno izdelovanje žlahtnih kamenov in 1 za izdelovanje otročjih igrač. Poleg tega imajo 3

višje obrtne šole (v Pragi, Plznu in Libercu). V teh krajih so tudi posebne šole za izobražbo delovodij. Nadalje je na Češkem 174 obrtno-nadaljevalnih šol, med temi 117 čeških. Mimogrede omenim le, da imajo na Češkem tudi 3 višje kupčijske šole, 4 navadne trgovske šole, več kmetijskih srednjih šol, gozdarske in rudarske šole, tehniko in univerzo. Skoraj vsako mesto ima tudi svojo dekliško meščansko šolo in večja mesta tudi višje dekliške šole.

In kako je slovensko šolstvo, osobito na Kranjskem? O višjih šolah niti ne govorim, ker teh sploh nimamo. Ljudsko šolstvo pa je na Kranjskem poleg Bukovine in Dalmacije najbolj zanemarjeno v Cislitvaniji, kajti na Kranjskem je še na tisoče otrok, ki nobene šole ne obiskujejo. Pomislimo, koliko talentov je zgubljenih! Meščansko šolo imamo na Kranjskem samo jedno in še ta je nemška. Da, celi slovenski narod nima niti jedne slovenske meščanske šole in niti jedne slovenske višje dekliške šole! Obrtnih strokovnih šol imamo samo 2, pač pa 10 obrtno-nadaljevalnih šol.

Res je, da je češka dežela več kot 5krat tako velika kakor kranjska ter šteje skoraj 12krat toliko pre-

bivalcev kakor kranjska vojvodina, ali stanje našega šolstva je vendar le žalostno!

Kako hočemo mi svoj narodni obstanek zagotoviti si nasproti našim mogočnim sosedom? Namesto, da bi mi sosedne dežele zlasti Koroško zakladali z narodno inteligenco, nam jo še na Kranjskem primankuje. In potem imamo celo narodne zastopnike, ki z najhujšimi našimi sovražniki glasujejo proti ustanovitvi jedine višje slovenske dekliške šole v Ljubljani! So li to domoljubi? Ako bi imeli zavednejše matere, potem bi se v Ljubljani gotovo ne polnile tako nemške šole s slovensko deco. Ni čuda torej, da imajo v Ljubljani elementarne nemške šole (s privatnimi zavodi) skoraj ravno toliko razredov kakor slovenske, akoravno je le 4000 nemških in 25000 slovenskih prebivalcev.

Domoljubi! Ne bojte se novih slovenskih šol, ker niso brezverske. Saj je tudi večina sedanjih tako zaničevanih liberalcev izšla le iz stare konkordatske šole:

Slovensko društvo! Tvoja sveta dolžnost je, da sklicuješ shode in poučuješ narod!

Slovensk rodoljub.

Slovenske in slovanske vesti.

(Slovinci v Zagrebu.) Kakor smo že v zadnji številki poročali, vozil je v nedeljo dne 6. t. m. poseben slovensk vlak v Zagrebško izložbo ali razstavo. Ta, od „Ljubljanskega Sokola“ prirejani izlet obnesel se je tako izvrstno in velikansko, da bi kaj takega nikdar ne bili pričakovali. Samo posebni vlak pripeljal je v kraljevi Zagreb nad 1300 Slovencev, vseh skupaj pa nas je bilo dne 6., 7. in 8. t. m. v Zagrebu nad 2000 Slovencev iz vseh krajev naše domovine. Sprejem in sprevod skozi mesto bil je nad vso mero veličasten. Na kolodvoru čakal nas je celi mestni zastop in izložbeni odbor, nadalje vsa zagrebska društva in nad 20 vnanjih hrvatskih pevskih društev. Prvi dan nam je sicer pri slavnosti v Maksimiru (to je velikansk javen vrt blizu Zagreba) nekoliko dež nagajal, a zvečer se je zopet zjasnilo, in podali smo se v zares lepo izložbo, kjer so nam od vseh strani nasproti doneli navdušeni klici „Živeli Slovenci“. Drugi dan povabil nas je mestni zastop na kosilo, in tu se je v navdušenih besedah povdarjalo in slavilo pobratimstvo hrvatsko-slovensko. Zvečer bila je Slovincem na čast gledališčna predstava, tretji dan pa je bila pevska veselica, pri kateri je bilo nad 600 hrvatskih pevcev, in potem zopet skupno kosilo za pevce in Slovence. Vsakemu, kdor se je udeležil tega veličastnega izleta, ostala bo navdušena prijaznost naših bratov Hrvatov nepozabljiva. Bil je pa ta izlet tudi velikega pomena za bodočnost našega naroda, kajti tesna zveza s Hrvati, ki so najbližji naši slovanski sosedi, nam zamore v vsakem obziru le na blagor biti. Nemci in Lahi se nas ne bodo upali tako

grdo v kot potiskati, ako bodo videli, da stoje za nami Hrvati, za našo kupčijo in splošni obrtni promet bo pa tudi le dobro, ako se jima še bolj odpre na marsičem bogata dežela hrvatska.

(Iz Škofjeloke) priobčil je „Slovenec“ v soboto dne 12. t. m. glade na dopis iz Škofjeloke v zadnji številki „Rodoljuba“ tako nesramen, lažnjiv in podel protidopis, da se ga celo Loški „konservativci“ sramujejo. Posebno se dotični pobalim zaganja v obče čislane gosp. notarja Škofjeloke, katerega med vrsticami dolži, da je naš dopisnik. G. notar sicer zoper take baže ljudi ne potrebuje naše branitve, ker ga njih umazane pušice ne morejo zadevati, vendar pa zgolj resnici na ljubo izpovemo, da ne stoji gospod notar z našim dopisom v nič kakoršni zvezi.

(Na shodu katoliško-političnega društva v Žužemperku) so menda zopet prav pridno zabavljali zoper „Rodoljuba“ ter ljudstvo svarili pred njim. Zakaj, tega pač ne vemo ni mi niti dotični gospodje zabavljali.

(Deželna učiteljska konferencija) zborovala je te dni v Ljubljani ter sklenila za naše narodno šolstvo marsikaj koristnega.

(Slovincem na Koroškem) našli so pri zadnjem ljudskem štetju le 101.030, torej 1222 manj kakor l. 1880. Ako se pomisli, da nemški gospodarji na Koroškem ne privoščijo Slovincem niti jedne slovenske šole, se temu pač ni čuditi. A vse to nič ne pomaga, Slovenec gre na dan tudi na Koroškem.

(Novi koristni društvi.) V Mariboru snujejo tamošnji rodoljubi društvo „Dijaška kuhinja“, katero ima nalogo, da preskrbi ubožnim slovenskim dijakom brezplačno hrano. Taka društva obstajajo že in izvrstno delujejo v Ljubljani, Celji in Ptuiju, v Mariboru pa je posebno potrebna, ker tudi tamošnji Nemci slovenske dijakke pisano gledajo ter neradi podpirajo. Bog blagoslovi delo vrljih Mariborskih Slovencev. — V Št. Vidu pri Vipavi nameravajo ustanoviti gasilno društvo.

(Osebnosti.) Nadzornik ženske kaznilnice v Begunjah g. Anton Zadnik imenovan je za kaznilničnega oskrbnika. — G. Alojzij Tavčar imenovan je za učitelja na Ljubljanski gimnaziji. — G. Anton Milavec pri okrožnem sodišči v Novem mestu imenovan je za zemljiškega knjigovodjo v Kočevju, g. A. Omahen dosedanji pomožni uradnik v Ljubljani pa za sodnega kancelista v Trzinu.

(Premiranje konj) vršilo se je pretekle dni v Kranju, v Ribnici, na Vrhniki in v Lukovici. Več posestnikov dobilo je za svoje konje in kobile darila po 10 do 35 gld., oziroma srebrne medalije.

(Velika konjska dirka) vršila se bo jutri dne 20. t. m. v Šentjernej na Dolenjskem. — Dirke smejo se udeležiti, izvzemši zadnjo točko, le domači kmetijski posestniki, nagrade pa znašajo od 15 do 70 gld.

(Hrvatski častniki in madjarska nestrpnost.) Častniki Jelačićevega peš-polka podali so se pred par dnevi, ker so ravno v tistem kraju imeli vaje, na grob slavnega hrvatskega bana Jelačića, čigar ime polk nosi, ter položili tam v znamenje svojega spoštovanja lep venec. To pa je Madjare silno razjarilo, ker je Jelačić leta 1848. prav pošteno nakresal madjarske puntarje, ki se niso hoteli pokoriti našemu presvetlemu cesarju. Madjari zahtevajo, da se morajo častniki kaznovati, a menda se jim ta pobožna želja ne bo izpolnila, kajti celo nemški listi soglasno pišejo, da so storili hrvatski častniki spominjajoč se slavnega junaka, le svojo dolžnost.

(Hrvatsko deželno razstavo) obiskala bosta dne 4. prih. meseca kranjska kmetijska družba in obrtno društvo v Ljubljani. Prav tako, kajti razstava ali izložba je zares lepa ter jasno dokazuje, kako vrlo napredujejo Hrvati v poljedelstvu, gozdarstvu in domači obrti.

(Slovanski posojilnici) snujeta se v Trstu in Pulji. Ker imate namen rešiti slovenskega in hrvatskega kmeta iz krempļev lahonskih oderuhov, želimo jima iz srca najlepšega uspeha.

(Kmetijska in gospodarska razstava) odprla se je slovesno dne 12. t. m. v Gorici v spomin 125letnega obstanka tamošnje kmetijske družbe. — Slična razstava bo prihodnje leto ali pa l. 1893. pri nas na Kranjskem. O pomenu take razstave za povzdigo gospodarstva in obrtništva bomo še spregovorili.

(Umrli je) dne 8. t. m. na svoji grajščini v Višnji-gori veliki posestnik in deželni poslanec Beno baron Taufferer. Z njim zamrl je ta plemenitaški rod. Nam Slovincem ranjki ni bil posebno naklonjen. V kratkem volil se bo mesto njega nov deželni poslanec, ki bo pa gotovo zopet izmed Nemcev, ki imajo naše veliko-posestvo še vedno v svojih rokah.

(V gorenjskih kmetijskih občinah) bil je izvoljen dne 10. t. m. za deželnega poslanca g. župnik Janez Mesar z 48 glasovi. Gosp. Gustav Pirc dobil je vsled silnega pritiska zoper njega le 3 glasove.

(Naš domači pešpolk št. 17 baron Kuhn) se je pri velikih cesarskih vajah, katere so se vršile koncem preteklega meseca blizu Celja, tako vrlo držal, da je sam presvitli cesar naše „Janeze“ pohvalil.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) izročili so naši domači dijaki kot dohodek svoje Ljubljanske veselice 168 gld. in 1 cekin. To je pač krasen dokaz zavednosti in delavnosti naše vrle učeče se mladine, in zagadel kličemo jej tudi mi: Živila!

(Dolenjska železnica) dolga bo skupaj 131½ kilometrov, in sicer proga do Novega mesta 82½, ona iz Grosupljega do Kočevja pa 49 kilometrov. — Zgradba stala bo 10 milijonov, in sicer dala bo država 2½ milijona, ostanek pa se bo dobil na posodo na akcije ali delnice. Udeleženci sami t. j. Dolenjci morajo vzeti vsaj za 600.000 gld. delnic. Dežela bo namestu gotovega prispevka jamčila za letni čisti dohodek okroglo 300.000 gld.

(Trtna uš) ki je naredila po vseh vinogradih že toliko škode in proti kateri ni nobenega sredstva, našli so baje tudi že v vinogradih zasajenih z ameriškimi trtami in sicer v Slovenskih goricah na Štajerskem. Doslej mislilo se je, da se trtna uš ne prime ameriških trt in zagadelj žrtvovala je država že ogromno vsoto, da pomore vinogradnikom, a tudi posamniki, ki so sadili amerišanske trte, imeli so že mnogo stroškov. Dal Bog, da se ta vest izjalovi, zakaj drugače bode hudo za uboge naše vinogradnike.

Razne vesti.

(Visoka starost.) Na Moravskem umrla je neka Barbara Tehnik, stara 122 let.

(Toča) pobila je predpreteklo nedeljo po večini poljske pridelke v občinah Litija, Hotič in Trebelovo. Škoda ceni se na več tisoč goldinarjev.

(Ponesrečil) se je 18. p. m. mlinarski hlapec Jožef Tolmajner v Mitovci pri Krškem. Padel je namreč tri metre globoko v potok ter ostal takoj mrtev.

(Osa prouzročila smrt.) V sv. Florijana župniji na Ščavnici pil je hlapec mošt in z njim požrl živo oso. Le-ta ga je pa tako hudo v grlo pičila, da je grlo silno oteklo in da se je hlapec vsled tega zadušil.

(Ženo zastrupil) je dne 27. p. m. nek Lovro Strnecki v Brežicah in sicer s češpljami, katerim je bil pri-mešal mišnice. Zlodejca so še isti dan prijeli ter odvedli v zaper.

(Detomor.) Dne 13. septembra našel je Anton Banič s Hrovaškega broda v Martinovem potoku pri Stari bučki žensk predpasnik, v katerega je bilo nekaj zavito. Ko se zvezenj odpre, zagledal je mrtvo truplo komaj rojenega otroka. Sodi se, da je to otrok, ki ga je umorila neka Terezija Kirar iz Jermanovega vrha, katero so bili že začetkom tega meseca zaprli.

(Znamenit razbojnik.) Štiri leta lovili so že italijanski žandarmi nekega Batisto Puzola, ki je bil vodja velike razbojniške družbe v Piemontu, a niso ga mogli ujeti. Puzolu je šele trideset let star, a vzlic temu obsojen je bil že devetindvajsetkrat na dolgeletni zapor in jedenkrat tudi že na smrt — toda vselej le v odsotnosti, ali, kakor se navadno reče, kontumacirali so ga, zakaj v rokah in pod kjučem ga niso imeli. Razpisalo se je celo 15000 gld. nagrade tistemu, ki ujame glasovitega razbojnika, a vse je bilo zaman. Minolo soboto izvedeli so pa žandari, da namerja Puzolu oropati nekega bogatega posestnika in šli so ga lovit. Baš ko so bili razbojniki v hlev stopili, da izbero najlepšo živino, prišli so orožniki. — Na srečo pustili so bili razbojniki svoje orožje pred vratmi in tako ujeli so žandari tatinsko družbo brez vse težave in brez boja.

(Strelna udarila) je dne 1. t. m. v kozolec Katarine Podkrajšek v Godoviči. Kozolec bil je s senom napolnjen ter je do tal pogorel. Škode je 2000 gld. Pri požaru se je posebno žandarmerija vrlo obnašala. — Pred par dnevi je pogorela vsled strele tudi domačija Cestarjeva na Viču pri Ljubljani in hlev posestnika Štrempfelna v Malivasi.

(Ubežen roparsk morilec.) Kaznjenec Nace Dermota po domače Primožek, ki je bil z drugimi vred odposlan na delo na Koroško, je od tam dne 4. t. m. ubežal. Dermota bil je obsojen zaradi roparskega umora na 20 let težke ječe, ter je od te kazni že 17 let prestal. Se pač ni več izplačalo ubežati.

(Ubijalec žene oproščen.) Dne 3. t. m. stal je pred porotnim sodiščem v Ljubljani France Špelot, klobučar v Vipavi, ker je dne 12. julija svojo ženo ubil z lesenim „modelom“ za klobuke. Ker se je pri obravnavi pokazalo, da je bila ranjka grozovito jezična in surova ženska in da je Špelot še-le tedaj mahnil le v jezi in brez zlobnega namena po njej, ko mu je bila ona v skledo in v obraz plunila, so porotniki obtoženca oprostili.

(Pod Triglavom ponesrečil) se je pretekli mesec dr. Holst, sodnik iz Berolina. Truplo našli so še-le čez tri tedne že skoraj popolnoma zapeščeno. Dr. Holst bil je svoje žalostne smrti sam kriv, ker se je navzlic svarilu podal brez vodnika in celó brez primerne oprave v strmo gorovje.

(Sitno.) V Debreczinu na Ogerskem poročil se je nek telegrafist tudi s telegrafistino. Slučaj pa je nanesel, da sta takoj po poroki oba poročenca dobila službo odkazano tako, da je mož moral uradovati od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer, žena pa od 6. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Srečala sta se tedaj le vsak dan dvakrat za trenutek na — stopnicah. Naposled sta se pa vendarle spuntala ter izprosila, da imata oba najedenkrat službo in tudi skupaj počitek in sedaj jima je pomagano.

(Krasno palačo) dala je zgraditi naša cesarica na grškem otoku Krf, kjer zaradi zdravja navadno vsako zimo nekaj časa prebiva.

(Zopet siloviti cigani.) Dne 5. t. m. prišli so blizu Žabnice pri Škofjiloki cigani v prepir s železniškimi de-

lavci. Jeden ciganov je na delavce štirikrat ustrelil iz revolverja ter delavca Fürederja tudi ranil. Skrajni čas bi bil pač, da se tem vlačugarjem resno pokaže pot tja, kamor spadajo.

(Grozna toča) je pred par tedni na Laškem blizu Turina več ur na daleč vse pridelke uničila. V nekem manjšem mestu je ob enem plaz zasul hišo župana in v njej 7 oseb. Toča pobila je mej drugim tudi do 40.000 glav perutnine. Škoda je ogromna, vendar se sedaj še ne da natanko preračunati.

(Štirje otroci zastrupili) so se na Dunaji z volčjimi jagodami, katere jim je prinesel neki znanec z dežele. Jedli so te jagode v pričó starišev, ne da bi jih kdo poznal. Vsi štirje otroci so vsled tega za smrt nevarno zboleli.

(Angleška štedljivost.) Angleška kraljica pričela je sedaj na stare dni štediti. To pokazala je s tem, da je odpustila nekaj višjih služabnikov, ki niso vedeli čemu so na svetu. Opuščeni so: „veliki sokolar“, ki je imel plače na leto 12.000 gld. opravlja pa prav nič, ker se tudi na Angleškem sokoli že zdavno ne porabljajo več za lov, kakor je bilo to v starih časih; nadalje poveljnik neke trdnjave, katero so že pred 100 leti razrušili in ki je za to svoje ime dobival tudi po 120.000 gld. na leto; posebno imenitna služba, katero je kraljica odpravila, pa je bila ona „lovca kraljevih podgan“, ki je nesla tudi par tisočakov na leto. Za kar imamo pri nas mačke in mišnice, zato so tedaj na Angleškem imeli visoke gospode. Srečni ljudje in ob enem — norci!

(Državno loterijo ogoljufal) je pred tremi leti na Ogerskem nek Farkas s pomočjo nekaterih loterijskih uradnikov za 476.000 gld. Sedaj obsodili so po dolgotrajni preiskavi Farkasa in njegove pajdaše vsacega na 4½ leta težke ječe in na povračilo prigoljufanega denarja. To je bila pač slaba terna!

(V zrak razletela) se je dne 13. t. m. na spodnji Donavi pri takozvanih „železnih vratih“ neka ladja, raz katero so navrtovali in razstreljevali velikanske iz vode štrleče skale. Štirje delavci ostali so mrtvi.

(Redka naravna prikazen) je jablana v Črnučah, katera letos že četrtnkrat cvete. Prvič cvetela je maja meseca ter rodila debela jabolka, drugič potem junija meseca in videla so se na drevesu kot orehi debela jabolčka. Tretjič cvetela je v avgustu ter imela sad kot leščnik, sedaj sredi septembra ima četrtnč cvetje.

(Petroleja) pridelala se na celim svetu sedaj 10.000 milijonov litrov. Od tega pa večina prihaja iz Amerike; na Ruskem (v okraji Baku) natočijo ga le 1900 milijonov litrov, pri nas v Avstriji in sicer v Galiciji pa samo 162 milijonov litrov. Drugje v Evropi petroleja ni. Sicer pa se produkcija petroleja vedno množi, ker v Ameriki nahajajo zmiraj novih vrelcev in nadejati se je zato, da se mu bode cena vsaj v par letih prav izdatno znižala. — Pri tej priliki bo morda marsikoga zanimalo slišati, da se učenjaki še vedno pričkajo, odkod prihaja petrolej. — Nekateri — tako ruski učenjak Mendelejev — trdijo, da nastaja iz vode, ki prodira skozi različne razpoke in špranje do ognjene sredine zemlje, kjer se napije različnih kovinskih tvarin ter potem prodira zopet na površje. — Drugi pa dokazujejo, da je ta prazna in da nastaja petrolej iz tolsče strohnjenih morskih živalij. — Prof. C. Englerju se je res posrečilo s pomočjo hudega pritiska in velike vročine, napraviti iz ribje masti tekočino, katera je bila popolnoma podobna petroleju in ki je tudi v navadni svetilnici lepo gorela.

Poučne stvari.

Kako je sestaviti konjsko krmo.

Sestava krme je zelo važna za zmožnost in vztrajnost konj pri delu. Seno je mnogo slabše, kakor slama. Če se seno v večji meri s slamo pomeša, opazi se kmalu, da konji postajajo leni, da se radi potijo tudi pri prav lahkih delih. Žival pride po delu vsa prepotena v hlev. Ako se pomeša več ovsa in manj sena, je to prav dobra in prava krma za konje.

Krmi molzne krave mnogo z dobrim senom, a konjem ne dajaj mnogo sena.

Sveda ne ve vsakdo, kako bi svoje konje najbolj uspešno krmil, ne da bi bila krma dražja. Najbolje je konje krmili tako: „Daj konjem suhega ovsa in reznice in ne prilivaj zmesi vode“.

Ako dobiva konj suho krmo, mora isto dalj in bolj na drobno prezevati in dobro s slino premočiti, kar ne stori, ako dobi krmo že premočeno. Napaja naj se konje tudi še-le po krmenji, ker potem je prebavljanje boljše in redilna moč večja.

Kako se rast rogov pri živini poljubno obrača.

Da bi mladi živini rogovi lepo rasli, rogovi pa ne-čejo tja rasti, kakor si kdo želi, zareže se rog na oni strani, kamor se hoče, da bi rasel, dvakrat ali trikrat za nožvo debelino in takoj začne rog na ono stran rasti, kjer so zareže.

Ne preganjaj gaščaric.

Gaščarica je zelo požrešna žival, a tudi zelo koristna, ker le od gosenic, muh, hroščev, polžev, črvov živi in mnogo teh za polje in njive zelo škodljivih živali pokonča.

Kako je storiti, da konj ali vol, ako je padel, hitro ustane.

Znano je, da konji ali voli, ako so padli, obleže in nočejo ustati. Priprosto sredstvo brez bolečin jim na noge pomagati je to, da se živini v nosnice polno trave zamaši. Ker vsled tega žival ne more dihati, postane nemirna in sama od sebe na noge poskoči. To sredstvo se je še vselej kot dobro izkazalo.

Nevarna razvada

znana tudi pri nas je ta, da se nove rane pokrivajo s pajčevino. — S to stvarjo se prav lahko kri zastrupi, in nedavno umrl je na Nemškem nek vrtnar, ker je globoko urezo na roki obvezal s pajčevino.

Svilnate rute

čistijo se najlepše s krompirjevo vodo, ki se dobi, ako se surov krompir zmane (zriha) in potem izžme. — S tako vodo oprane rute ohranijo lepo barvo, ter dobé še poseben svit. Mila ali žajfe pri tem ni treba rabiti.

Steklenice s pivom

se nikdar same od sebe ne razpočijo, ako se vtakne v napolnjeno steklenico poleg zamaška dva prsta dolga slamica. Skozi to slamico uhaja namreč, če je tudi zelo stlačena, vendar toliko zraka, da steklenice ne raznese.

Miši preženejo se najlažje

z oleandrovim suhim listjem, katero stolči v prah, pomešaj s suhim peskom ter nasuj v mišje luknje. Mišim je duh oleandra tako zopern, da nagloma zbeže pred njim ter se z lepa ne vernejo.

Priprosto in gotovo sredstvo za ustavljenje krvavljenja

je vroča voda. Krvavečo rano obveži s cunjjo namočeno v vroči vodi in paziti ti je le, da se ne opariš. Še bolje je rano z ruto obvezati ter dotični člen držati v vročo vodo. To sredstvo je važno zato, ker je skoraj vselej pri roki in ker nima nikakoršnih slabih posledic, kakor skoraj vsa druga sredstva s katerimi se ustavlja krvavljenje.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom od Krasa in iz Gorjanskega. — Hvala presrečna za laskavo priznanje našega truda. Dopisov pa ne moremo priobčiti, ker se nečemo izpostaviti očitani, da sami sebe hvalisamo. Saj veste, kako težavno je naše stališče. Brez zamere torej. — Bezimnemu dopisniku iz Št. Janža pri Radečah. — Brez podpisa ne sprejememo nobenega dopisa, ker moramo imeti neko gotovost, da je resnica, kar se nam dopisuje. Sicer pa vaša „mežnarska“ zadeva tudi ni dovelj važna in — čedna za list. Obrnite se do pristojne duhovne oblasti.

Loterijske srečke

dne 17. septembra t. l.

Brno 12, 79, 75, 90, 86.

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. septembra t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	—	Špeh povejen, kgr.	—	64
Rež,	8	45	Surovo maslo,	—	72
Ječmen,	4	06	Jajce, jedno	—	25
Oves,	2	60	Mleko, liter	—	8
Ajda,	5	20	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	5	20	Telečje	—	58
Koruz,	5	40	Svinjsko	—	60
Krompir,	2	67	Koštrunovo	—	40
Leča,	10	—	Pisanec	—	40
Grah,	10	—	Golob	—	17
Fižol,	9	—	Seno, 100 kilo	—	187
Maslo,	—	86	Slama,	—	214
Mast,	—	66	Drva, trda, 4 metr.	—	680
Špeh frišen	—	58	„ mehka, 4 „	—	440

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1.— gld., po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 9 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovom, račune itd. zvršuje po nizki ceni „Národná Tiskárna“ v Ljubljani).

Dober in trajen zaslužek dobé osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da lastnoročno izdelujem vse v

črevljarsko obrt

spadajoče dela in sicer natančno po naročilu ter nizki ceni.

Za mnogobrojno naročitev se uljudno priporoča

F. Vodišek,

Kongresni trg št. 14

(6—3)

(III. nadstropje).

Priporočilo!

Podpisane priporočam se najudaneje slav. občinstvu v
izdelovanje vsakovrstne obleke.

Ker sem svoje znanje popolnil na Ljubljanskem krojaško-obrtnem učilišču, moči mi je vsakovrstno obleko izdelovati po naj-novejšem kroju in strogo po modi, a to po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

L. Hribernik,

krojač

v Škofjiloki št. 90.

(6—1)

V Ravtu, dne 6. septembra 1891.

Sodnijski okraj: Logatec na Kranjskem,

Veleslavno

vrhovno ravnateljstvo na Dunaji

domačega cesarskega kraljevega privil. avstrijskega
zavarovalnega društva

proti ognju, za življenje, proti škodi pri prevažanju in za
zrkalno steklo

„DONAVA“

S svojim poslopjem, čegar stavišče je 800 □ sežn. znašalo, nisem bil do avgusta t. l. proti požaru zavarovan, akopram je bil že dolgo moj namen k neki poštini in domači zavarovalnici pristopiti.

Dal sem tedaj svoja poslopja pri „Donavi“ zavarovati in po preteku nekaterih dnevov, ko sem svoja poslopja zavarovati dal, udarila je strela v hišno poslopje, katero je skoro popolnoma zgorelo; gospodarsko poslopje pa se je po pomoči pridnih sosedov proti požaru zabranilo.

Prošnja bila je tedaj za zavarovanje mojih poslopij že uložena, samo da še zavarovalnine do časa požara nisem uplačal in vsled tega tudi nisem imel pravice do odškodnine.

Zavarovalnica „Donava“ pa mi je vendar celo odškodnino izplačala, vsled česar je moja dolžnost za pošteno in priljudno postopanje v javnosti svojo iskreno zahvalo izrekat in domačo, avstrijsko zavarovalnico „Donava“ na Dunaji vsem posestnikom najtopleje priporočati.

Z odličnim spoštovanjem

+ **Jurij Kobal**

priča

+ **Janez Knafel**

posestnik

po meni **Jože Skvarča**

podpisalec in priča.

po meni **Jože Skvarča**

podpisalec

Franc Treven

priča.

Pravnost podpisov potrjuje:

Občinski urad v Ravtu

Jožef Trepal,

župan.

(12)

Cement

izvrsten za kapnjice (štirne) in za zidarje, potem opeko prodaja **Matevž Lipar**, tovarnar v Šmarijci pri Kamniku. Cena po dogovoru. (4—4)

Gospodičina

(13)

iz dobre rodbine, izurjena v šivanji, pri kuhi in sploh v vseh hišnih opravilih, želi v kako specerijsko prodajalnico, naj si bode v mestu ali na deželi, v službo vstopiti. — Ponudbe pod črkama **A. B.** vsprejema iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Prvi slovenski

Za leto 1892.

DIJAŠKI KOLEDAR

izšel je v

„Národní Tiskarni“

v Ljubljani.

Cena 80 kr., po pošti 85 kr.

Razprodaja!

P. KAJZEL

steklar na Starem trgu št. 15

razprodaja radi preselitve iz kupčijskih prostorov

pod tovarniško ceno

steklo, porcelan, beloprsteno robo, posodo za kavo, čaj, jedila, umivala, rakijo, pivo, vino itd. Raznovrstnih lepih podob, ogledal, lestencev, svetilnic za petrolej, visečih in stoječih, najnovejše dobe. Ob jednom naznanjam sl. občinstvu, da se **preselim 1. novembra t. l. v nove prirejene prostore v hiši g. dr. Ahačiča na Starem trgu št. 13, tik sedanje prodajalnice.**

Priporočam se sl. občinstvu za obilno naročitev in obiskovanje.

Z najodličnejšim spoštovanjem

(9—2)

P. Kajzel.

Razprodaja!

Pod tovarniško ceno!

Na pol zastonj!